

Sapnų kultūrą reikia susigrąžinti

KNYGŲ LENTYNA

Spalio 15 dieną Kupiškio viešojoje bibliotekoje pristatyta knyga „Sapnų valdovės paslaptys“ – savotiškas sapnų vadovėlis. Kupiškėnams ją atvežė Rita Užtupaitė-Bany, rašytoja, vertėja, lektorė. Ji sapnais domisi jau keliasdešimt metų, į sapnų terapiją gilinosi Jungtinėse Amerikos Valstijose. Tai trečia autorės knyga šia tema.

Jurga BANIONIENĖ

RYŠIAI SU KUPIŠKIU

R. Užtupaitė-Bany Kupiškis yra jos tėčio Viliaus Užtupo gimtinė. Jis ilgą laiką dėstė Vilniaus universitete spaudos istoriją, buvo docentas.

„Mano senelis Povilas Užtupas gyveno ne pačiame Kupiškyje, o Palėvenėlėje, tačiau Kupiškis – mano vaikystės žemė“, – sąsajas su šiuo kraštu atskleidė viešnia.

Kupiškio viešiosios bibliotekos Kraštotyros ir edukacijos skyriaus vedėjos Linos Matiukaitės paklausta, kaip ir kada susidomėjo sapnais, R. Užtupaitė-Bany sakė, kad gimė tokioje šeimoje, kur buvo labai gerbiama knyga. Tėtis tiek jai, tiek broliui netgi liepdavo prieš paimant knygą nusiplauti rankas. Nes ji – šventas dalykas, knygoje slypi žmonijos išmintis.

„Jis turėjo didelę biblioteką, ir Vilniuje, ir Kaune augau tarp knygų. Kadangi literatūros buvo daug, tėtis mėgo knygas, tai jis jomis prekiaudavo, kaip kiti tais laikais senienomis. Tai buvo pagrindinis pomėgis sovietiniais laikais, nelabai buvo galima turėti tam tikro turinio knygų. Bet tėtis turėjo visokių – tiek grožinių, tiek istorinių. Į mano rankas pateko ne Zi-

Kupiškio viešojoje bibliotekoje savo knygą „Sapnų valdovės paslaptys“ pristatė Rita Užtupaitė-Bany.

gmundo Froido parašyta knyga, bet knyga būtent apie jį. Z. Froidas yra parašęs knygą „Sapnų aiškinimas“. Jis buvo Austrijos žydus, psichiatras, laikomas sapnų terapijos tėvu. Turėjo mokinių, vienas jų Gustavas Jungas, sukūręs analitinės psichologijos mokyklą.

Kai buvau 13 ar 14 metų, pradėjau rašyti sapnų dienoraštį. Mano sapnai buvo labai įdomūs. Nuo paauglystės jais susidomėjau, o tas susidomėjimas peraugo į dar didesnį, kai jau dirbau Lietuvos radijuje“, – pasakojo viešnia.

SAPNAI NUVEDĖ Į NIUJORKĄ

R. Užtupaitė-Bany yra baigusi žurnalistikos studijas, ilgą laiką, apie 12 metų, dirbo Lietuvos radijuje, televizijos Kauno skyriuje. Turėjo dvi savo laidas, buvo reporterė.

Ji yra ir rašytoja. Kupiškio viešojoje bibliotekoje prieš keletą metų jau buvo surengtos jos roma-

no „Viskas įskaičiuota“ sutiktuvės.

„Ši knyga yra apie sapnus, nes aš to mokiausi Amerikoje, Niujorke, beveik prieš 20 metų Roberto Mosso aktyvaus sapnavimo mokykloje, turiu tos mokyklos sertifikatą. Mokykla yra alternatyvi, holistinio tipo, šiek tiek susijusi su šamanistiniais dalykais. R. Mosso suteikė man rimtas žinias apie sapnavimą, išmokau sapnų interpretacijos.

Tai nėra mano pirmą knygą apie sapnus. Esu išleidusi nedidelę knygėlę „Sapnų dienoraščiai“, 2005 metais išėjo knyga „Sapnų takais“, – teigė R. Užtupaitė-Bany.

NE BOBUČIŲ PRIETARAI

Nauja knyga „Sapnų valdovės paslaptys“, pasak jos autorės, skirta sapnuotojams, tiems, kurie nori patys išsiaiškinti savo sapnus.

„Tai kaip vadovėlis, čia rašoma, kaip sapnus aiškinti senovės graikai, senovės Egipte, sudėta tai, ko aš mokiausi, ką skaičiau. Knygoje – ir paprasti sapnų žaidimai, padedantys išsiaiškinti sapnus“, – kalbėjo viešnia.

R. Užtupaitė-Bany pabrėžė, kad didžiausi žmonijos atradimai yra padaryti sapnuose. Dmitrijus Mendelejevas cheminę lentelę pamatė sapne, Albertas Einšteinas pabūdęs iš sapno užrašė reliatyvumo teoriją. Literatūros kūriniai daug kam irgi gimė sapnuose – Markui Tvenui, Edgarui Alanui Po ir kt. Režisierius Federico Fellini, dailininkas Salvadoras Dali įkvėpimo irgi sėmėsi iš sapnų, nes juose žmonių fantazija skraido, turime didesnių galimybių pamatyti tai, ko dieną, kai esame užsiėmę, protas išsiblaškęs, nepastebime.

„Sapnuojant ateina įvairiausi kūrybiniai dalykai, kartu sapnuose galima pagyti, gauti įspėjus, nes juose atsiveria žmogaus intuityja. Sapnai nėra bobučių prietariai, kaip sovietiniais metais mums bandyta įkalti. Tuo tarpu Vakarų pasaulyje sapnams buvo suteikta tokia reikšmė, kaip kažkada prieš Kristų, senos civilizacijos laikais. Senovės Graikijoje buvo tokios sapnavimo šventyklos – askleponai, ten žmonės eidavo pagyti, sužinoti atsakymų į klausimus, senovės Egipte buvo sapnų žyniai.

Sapnų kultūra – neatsiejama visos žmonijos kultūros dalis, mes jos negalime atmesiti, atvirkščiai, ją reikia susigrąžinti ir tpsime pilnesni. Dabartinei kartai kažkodėl atrodo, kad sapnai kažkas nerim-

Buvo žmonių, norinčių įsigyti knygą apie sapnus su autorės autografu.

ta, moterų fantazijos, bet Viljamas Šekspyras yra pasakęs, kad viskas yra sapnas, šitas gyvenimas pralekia kaip sapnas, tiek sapnas, kurį mes matome naktį, tarp jų galime dėti lygybės ženklą“, – akcentavo knygos autorė.

RAŠYTI SAPNŲ DIENORAŠTĮ

Neretai kažką susapnavę čiumpa me sapnininkus ir mėginame aiškintis, ką sapnas reiškia. Anot R. Užtupaitės-Bany, sapnininkus galima prilyginti kasdieniniams horoskopams. Tai yra biznio plano dalis. Tas pats simbolis kiekviename sapnininke aiškinamas vis kitaip.

„Rimti sapnuotojai rašo sapnų dienoraštį, tai darydamas pamatai, kad kažkoks simbolis vis kartojasi, ir suprantu, apie ką pati realybė atskleidžia. Egzistuoja ir pranašiški sapnai, sąmoningas sapnavimas. Jį į Vakarus atnešė induistai, Tibeto jogai. Tai žinoma sena tradicija, kai gali valdyti savo sapną. Žinoti, ką sapnas praneša, visada labai gerai, nes žmogaus intuityja atsiveria, galime gauti įvairius pranešimus, tik reikia mokėti sapnų gramatiką“, – tvirtino rašytoja.

Knygoje „Sapnų valdovės paslaptys“ autorė apie tai ir rašo. Ji patarė

visiems rašyti sapnų dienoraštį ir būtinai atkreipti dėmesį į sapno nuotaiką. Nes ji svarbiausia, žmogaus pasamonė kalba per jausmus. Jei nuotaika gera, net jei simboliai atrodo grėsmingi, galbūt viskas išeis į gera. Pabudus reikia atkreipti dėmesį ir į spalvas, erdvę, jei ji suspausta, esame ribojami, jei atvira – turime didesnes pasirinkimo galimybes.

Yra fiksuotos bendros sapnų reikšmės, pavyzdžiui, kai iškrenta dantis, įvairios kultūros tai aiškina kaip netekties simbolį. Būna sapnų, kai žmogus nuogas išrenigiamas prieš auditoriją, gali būti, kad jis bus aptarinėjamas viešai ir pan. Jei sapne bėgi ir negali pabėgti, tai ryžto stoka. Yra ir individualios sapnų reikšmės.

„Žmonės per sapnus gauna įspėjimus, tarkime, iš mirusių žmonių, paklausę jie gali padaryti įdomius atradimus arba net išsigelbėti. Mes gyvename tokioje erdvėje, kur niekas nėra paslėptas, tik kasdienis triukšmas visa tai uždengia. Sapne, kai visos sistemos dirba autonomiškai, patenkame į kita, subtilesnį pasaulį“, – kalbėjo R. Užtupaitė-Bany.

SPAUDOS.
RADIO IR
TELEVIZIJOS
REKLAMOS
FONDAS

Knygos autorė kalbina Kupiškio viešiosios bibliotekos Kraštotyros ir edukacijos skyriaus vedėją Lina Matiukaitę.

Knygos sutiktuvė akimirka. Autorės nuotraukos.